

hrani v sebi mnogo natrija, kateri ima lastnost, da kisline želodčeve razrešuje, in da se obilno želodčevega soka nabira, po katerem se hrane lahko prebavljajo, ter da se tekočine telesne na primer: kri in žolč, redke pripravljajo in pravilno po telesu pretakajo.

Natrij deluje tudi, da se sline ali hraklji lahko razrešavajo, zatorej se pri katarjih vsakovrstnih hvaležno rabi, kakor tudi zoper protin. Tudi raznih soli in litija ima v sebi, katere bolezen po žilah odvodnicah (Lymphgefäesse) iz telesa odpravljajo, ali po vodi, ali po potenji. Natrij spojen je v Radenski slatini z ogljikovo kislino, ktera po izkustvu probuja in krepki živce, zatorej rabi se ta slatina pri slabem živčevju, prouzročinem po dolgotrajnih težkih boleznih, ali pri prirojenej slabosti, kakor je božjast, ali po pridobljenem oslabiljenju, vsled velikih trudov, kakor tudi pri hysteriji ali bolezni matrice in otrpjenosti udov.

Dragi rojaki! boljše slatine in boljše toplice mi nimamo, kakor so Radenske toplice. Tukaj najdeš vse združeno, kaj je bolniku potrebno, kateri si hoče svoje izgubljeno zdravje zopet pridobiti. Tukaj najdeš dobro vodo, čist zrak, zaželjen mir, tri močne probuditelje slabega zdravja. Zraven tega postreže se vsakemu s vsem neobhodno potrebnim po nizki ceni gledé zdravil iz lekarne, kakor tudi gledé hran, pijače in stanovanja. Tudi se more po zahtevanju inhalirati in elektrizirati dati.

Komu je za zdravje mar, pa ne veruje gori napomenjenim vrsticam, naj se prepriča po tistih, kateri so že zadovoljni odtod šli poboljšani ali ozdravljeni, ali po opisu Radenske slatine, kateri se dobi tukaj pri ravnatelji, v slovenskem in nemškem jeziku pisan.

Dr. Klemenčič.

Siva ajdna.

Ker se bliža čas setve, prosim naj slavno uredništvo blagovoli ta dopis priobčiti v prihodnji številki „Slov. Gosp.“ ter štajerske kmetovalce upozoriti, na tako imenovano sivo ajdno (polygonium argenteum, Silberbuchweizen), ki je od navadne mnogo rodovitnejša, težja in čvrstega zrna, ni robata, kakor navadna hajdna, ki je mnogokrat bukevci podobna. Jaz jo sejem uže tri leta in sem se do dobra prepričal, da je veliko boljši kup sivo, kakor navadno ajdno sejati. Lansko leto sem nje posejal 7 starih vaganov po strniščih, koder se je rž in pšenica požela, in sem nje dobil 73 vaganov. Tudi mojemu sosedu sem nje dal 4 vagane, od katerih je dobil njih 46, posejal pa je razven onih starih, še 11 vaganov navadne ajdne, od teh pa njih je pridelal le samo 27, in to prav robate in puhle ajdne.

Jaz sem dobil seme od grofa Atemssa semenorejske štacije v Gradci, od koder ga tudi drugi, kateri hočejo s tej sorto ajdne poskusiti, dobijo 100 kilogramov za 24 fl — pa tudi jaz nje imam še nekoliko na razpolago. Cena je za pol hektolitra (50 litrov) 4 goldinarje. — Kdor hoče, mu zamorem vstreči, vendar se mora najdalje v 14. dneh oglasiti. Naslov je: Jan. Vidovič, posestnik in obč. predstojnik v Sobetincih, pošta Možganci.

Jan. Vidovič.

mногоletni naročnik „Slov. Gosp.“

Mravlje na drevesih.

Marsikateremu sajereju delajo mravlje dosti preglavice, ker meni, da mu ujedajo in ukončavajo drevesa. Temu pa ni tako. Mravlje so nedolžne ter ne delajo najmanjše škode. Stvar je čisto drugačna. Le natanko ogled drevesa, na katero silijo mravlje, in zapazil bodeš na njih vse polno drevesnih uši. One se zajedajo v drevo, kojega sok srkajo in tedaj tudi drevesom močno škodujejo. Na zadku pa izpuščajo uši neko sladkovino, katera gre mravljam posebno v slast. Mravlje tedaj tako rekoč te opozorijo, da so uši na drevesu, česar bi morébiti drugače ne zapazil. Ako tedaj hočeš odpraviti mravlje, odpravi najpopred uši, potem mravlje zginejo same po sebi. Proti ušem priporočajo nekteri vodo, v kojoj se je raztopilo nekaj mčila (žajfe) ali v katerej se je namakal tobak. Vendar ta sredstva niso po vsem zanesljiva. Najbolje je uši zmečkati ali koj z roko, ali pa s kakim listom ali kunjó. Tako ravnaajo tudi po večjih drevesnicah. Velikemu drevju uši ravno ne škodujejo mnogo, manjša drevesa pa tako izsezajo, da začnejo prav hirati in se tudi rada posušé, ako se ta nadležni merčes ni dovolj in o pravem času pokončaval. Uši na jablanih so zelene, ove na hruškah pa temnorujave. Plodijo se pa silno hitro. Zato je tem bolj skrbeti, da se kolikor mogoče koj proti pokončavajo.

F. P.

Pomoček proti tako imenovanemu hišnemu volku ali hišni gobi.

Hišni volk ali hišna goba le tam životari in raste, kjer so prostori z vlažnim in zaduhlim zrakom napolnjeni. Zato je prvi pogoj volka odpraviti skrb za dobro in izdatno prozračenje dotičnega prostora. Ko bi bilo mogoče vse ono, na katerem se je volk zaredil, odpraviti, bi bil volk naj prej in naj bolj čisto pregnan, ker pa to ni lahko mogoče, se mora volk postrugati in mesta, na katerih je sedel, z železnim vitriolom pomazati. Za zmirom pa tudi to ne pomaga.

ner“. Ta dobri mož lovi ljudi za šulverein, nedavno je lovil podpise za tisto slabo znano peticijo. Njegov prijatelj Gabrič in kmet Cetin iz Gaberja sta okoli hodila. Kmetje so podpisali, samo vedeli niso kaj. Kot uboga žnuderčka sta prišla z Nemškega, od Slovencev sta obogatela, sedaj pa svojo hvaležnost s tem kažesta, da delata za propad naroda. Brežiški „Zehner“ dobiva nemške liste, jih pošilja bratu, pri bratu pa se zbirajo kmeti in pri slivovki prav pobožno poslušajo laži, ktere „Freie Presse“ Tagespost in drugi listi donšajo. Zehner ljubi plavičice (modriš, cvetlice nemškega cesarja) in ima nemško trobojnico. Še dosti bi ti vedel povedati, ljubi Gospodar, od krivic, ktere se tukaj godijo, pa prihodnjič. Vreme imamo jako slabo, spreveda nismo imeli, saboto je bila sv. meša za lepo vreme, Bog nas usliši.

S Pohorja. (Slovenecem slovenograško-marnberškega okraja v pozor!) Po našem gorovju je zašumelo, da meni kot poslanec v deželni zbor se vdinjati lastnik Hudočkočke glažute g. pl. Gasteiger. Tako vsaj nameravajo agitatorji, ki delujejo zanj. Kdo pa Slovence med nami pozna, bo pri takej novici lahko rekel: škoda za skrbi, ki si jih nemara s tem napravlja! Čeravno se utapljaajoči liberalci za vsako slamnato bilko poprijemljejo, za tako neumne bi nas Slovence vendar ne smeli imeti, da bi svojemu najhujšemu nasprotniku k poslaniškemu sedežu v deželnem zboru v Gradci pomagali. Gasteiger je šulvereinski glavač. Kaj pa šulvereinarji hočejo, to so o binkoštih v Gradci pokazali, namreč iztrebiti, zatreti Slovence in potem naše dežele k nemškemu cesarstvu pritegnoti. Hočejo nas Slovence kot slepe miši v svoje zanjke poloviti, raztegniti nemški most do Trsta. Slovenci pa tega, dokler še srce v nas bije, na noben način ne pustimo. Tedaj proč z Gasteigerjem, še za volilnega moža ga ne smemo izvoliti. Prevdarimo pa tudi, kaj bi storil tak človek v Gradci za nas? Bo li se potegoval za naše koristi? Nikdar in nikakor ne! Nam Slovenecem je treba narodnih šol in slovensko uradovanje v uradih, pri sodnijah. Čital sem že dve kupni nagodbi („Kaufvertrag“) napravljene po stari navadi v nemškem jeziku, ki sta vsled podpisov od dotičnih strank že v moč stopili, v kterima se je vendar vse drugo nahajalo, samo to ne, kar so imeti hotele. Nekateri notarji so silno muhasti možje, pa jim nikdar ni dosti mar stranke poprej dosti zaslišati in to, kar te zahtevajo, v take nagodbe postaviti; a ko je pismo enkrat gotovo, pa se podpiše, naj so ga prebranega dotičniki razumeli ali ne. Tako pa se mnogokrat podpiše nekaj, kar morda pristaš teh „kulturträgerjev“ tajno v nemščini pisarju na uho pošepeta, sodnija se pa sklicuje potem na podpise, naj se

kdo še toliko pridušuje in roti, da kaj tacega ni kedaj za dobro priznal, ter sploh za to še poprej vedel ni. Temu se more v okom priti le s slovenskim uradovanjem, za katero se Gasteiger gotovo ne bode potegoval; torej proč z njim!

Od Hajdine pri Ptujih. (Na pol baron) postal je nadučitelj V. Kocmut. Toti posilnec je namreč načelnik tistemu zloglasnemu, ravnokar se zleglemu „vereinu der Lehrer und Lehrerfreunde“ v Ptujih, ki ima namen mej slovenskimi učitelji delati razpor. No, treba mi bode že povedati, na kak način je postal slavni Vincenc na „pol baron“. — Dala mu je naslov graška „Tagespošta“, ki piše o tem nikdar ne mira imajočem učitelji: „Herr von Kocmuth“. Takim na „pol baronom“ izročena je Hajdinska mladež. O društvu samem, ki bi se po naše imenoval „šulferajn št. II.“ bodemo o priliki govorili.

Od sv. Urbana nad Ptujem. Pri nas smo napravili pred 2 letoma lepo šolsko poslopje, katero bi smelo stati v vsakem mestu. To poslopje pa je stalo mnogo peněz, katerih pri nas vedno primanjkuje. G. Janez Marinčič posestnik, gostilničar, zdaj tudi po milosti nemške stranke ud okrajnega zastopa izvoljen, bil je takrat načelnik krajnemu šolskemu svetu. Ker se je domača blagajnica posušila, treba je bilo iti noveč iskat, katere je tudi dobil. Kedar pa se kako javno poslopje postavi, povprašajo se vsi tisti, ki imajo uplačevati v blagajnico, kaj stane, to se pravi, zdaj je treba račun položiti. Tacega položil je tudi Janez Marinčič. Odborniki krajnega šolskega sveta račun pregledajo pa jeden teh mož zapazi, da je g. načelnik toliko in toliko izdal. No, si misli mož, ja če je izdal, je moral tudi nekje vzeti. Išče in išče dohodke, pa nič ne najde. Zategadelj popita g. načelnika, kje je „ovi znesek“ zabeležen t. j. tisti znesek, ki ga bode treba tudi „gverati“. Po dolgem tuhtanju „spomni“ se vendar g. Marinčič, da je nekje novce dobil. Kje so zabeleženi ali zapisani? Zdaj pa drugi odborniki tudi nekaj bolj pogledajo in načelnik pripozna pomoto svoje slabosti, ki je znašala kacih 1800 fl. razločka! Govorijo, da je nadučitelj Kocmut tudi „zmoten bil“. Človek pač ni nezmotljiv!

Iz Slov. Bistrice. (Čresnovski gospodarji — Kandolini). Cesar še znani Soršagg, bivši črešnjevski predstojnik, ni odpravil, podrl zidovje, lipe, hrastovje, prodal občinsko zemljišče, bodo pa zdajni njegovi pajdaši dokončali. — V Lukanji vesi so začeli, potem pridejo gotovo na črešnjevski pašnik (marof) in travnik, in kedar jim bode vsega zmanjkalo, še sv. Mihelu nad vago in hlače. Kako pa račun stoji? Ali se ne upa nobeden občan pogledati, kam da so vsi ti denarji prišli. —

Nemškutarji močno rogovilijo in plazijo po vsem Pohorju za volilci. Pravijo pa: „dieses Laporje ist ein verf. Nest, da ist nichts zu machen.“ No, drugod tudi ne opravite nič, tem menje, ker hočete iz Poličan Kandolinija, znanega zagrizenca proti Slovencem, zraven Hammer-Ambossa za kandidata postaviti. Hammer-Ambossa pa Kandolini, to bi torej bila nova zveličarja nemškutarjev, kakor nekdaž Seidl-Brandsteter. Proč z njima!

Od sv. Ilja v Slov. goricah. (Sv. birm.) Dne 9. t. m. pripeljali so se milostljivi knezoškof od sv. Jakoba, kder so tudi zakrament sv. birmo delili, skoz Jarenino k nam. Da bi Njih ekscelencijo zamogli s vso častjo sprejeti, poskrbelo se je kolikor mogoče. Ob meji napravil je po naročilu č. g. župnika g. Ferka ličen slavolok z mnogimi mlaji in venci ozalšan; ravno tako bil je napravljen pri cerkvi krasen slavolok z napisom: Benedictus qui venit in nomine Domini, in mlaji kinčali so cesto od farovža do cerkve. Ob prihodu na meji naše fare zagromi iz Ferkovega hriba 8 možnarjev. Kmalu zapojejo zvonovi. Najprvo pozdravili so možnarji iz farovškega hriba č. g. dekana Jareninskega. Kmalu za Njimi tudi Višjega pastirja, kateremu izstopivšemu iz kočije je podarila mala belo oblečena deklica šopek cvetlic. Potem smo spremljali knezoškofa v lepo okinčano cerkev, kder so potem izpraševali birmance. Na večer glasilo se je veselo pritrkavanje zvonov in pok možnarjev čez hribe in doline. V torek ob 8. uri spremili smo milostljivega knezoškofa v procesiji iz farovža v cerkev. Najprvo so blagoslovili nov mešni plajš in potem opravili daritev sv. meše. Po sv. opravilu stopili so na prižnico, kder so imeli prelep govor o zgubljenem sinu. Po pridgi bilo je izpraševanje odraslih in potem sv. birmovanje. Pri tej redkej slovesnosti počastilo je nas še 13 duhovnov. Ob 4. uri popoldne odpeljali so se naš vladika zopet domu v Maribor. Glas zvonov in grom možnarjev iz farovškega hriba in v Cirkovci ob meji naše fare pozdravljalo je milostivega knezoškofa pri Njihovem odhodu. Farani št. Iljski pa združeni izražamo do Njih vladike Lavantinske škofije čute udanosti, pokorščine, resničnega veselja in ljubezni.

Goričan.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarjev nekdanji generalni adjutant, sila mogočni grof Grünne, je umrl. Tudi fem. baron Vlasič je pokopan; mož je največ uplival na sedanje nastavljenje regimentov doma. S 1. julijem začnejo vojakom novi kruh peči, stari „komis“ je odpravljen. — Deželni zbor tirolski, dalmatinski in istrijski zborujejo. Tukaj so nove slovanske po-

slance potrdili in Laginja mogel je mirno govoriti hrvatski. Italijani so tiho poslušali. — Močno osupnilo je nemške liberalce, ker je vlada naenkrat razpisane volitve štajerske do 19. 21. in 26. avgusta odložila. Pravijo zato, ker so konservativci velikega posestva pritožili se, da je baron Kübek njihove volitve zopet na saboto nastvil, ko duhovniki težko pridejo. Sicer pa baje za konservativce dobro kaže, treba jih bo podpirati, samo na spodnjem Štajerskem štejemo 22 veleposestnikov, ki so Slovencem na razpolago. Dakle na delo. Oskrbniki grajščine v Reichenburgu bi se naj pobrigali, v imenu volilcev so izpuščeni kakor tudi Gornjegrajska graščina. — Na Vogerskem se volitve bližajo koncu. Vladina stranka je mnogo sedežev zgubila, antisemitov ali protijudovskih poslancev pa je prodrlo blizu 20, čeravno so Judi 2 milijona goldinarjev za volitve potrošili. — Narodna stranka v Zagrebu bo skoro popolnem skleknola pred magjarsko vlado; jeni ugovor zoper lausko prenehanje ustave bil je zelo slab in mehek. Škoda, da se poslanci toliko pripravajo.

Vnanje države. Nemški cesar se ni upal odpeljati po navadi v Wiesbaden, ker so iz Amerike došle dinamit-patrone, da bi železniški vlak njegov raznesle. Pruski generali vedno opazujejo in radostni priznavajo, kako italijanska vlada narašča. — Belgijski katoličani so pri volitvah sijajno podrli liberalce in freimaurerske ministre hipoma pobrisali s stolov. Slava odločnim katoličanom Belgijskim. — Francozi in Angleži so se zastran Egipta toliko porazumeli, da ostanejo ti z vojaki v deželi nekedanjih Faraonov samo do l. 1888. — Kar so Angleži dolgo tajili, to je vendar res. Dne 25. maja vdrli so Mahdijevi vojaki v mesto Berber ob Nilu, zaklali 1500 egiptovskih vojakov in posekali 2000 drugih ljudi. Sedaj je Dongola v nevarnosti, ki je uže bliže Egipta. — Rusi nameravajo v Velikem ocejanu polastiti se kakšnega otoka, da bi dobili pristanišče za svojo Sibirsko brodovje.

Za poduk in kratek čas.

Štajerski deželni zbor pa Slovenci.

VIII. Te dni objavila je graška „Tagespošta“, da so nemški liberalci zgubili svojega voditelja. Moric plem. Kaiserfeld-Blagotinšek, ponemčeni Slovenec z Dravskega polja, vzel je od volilcev in od političnega življenja slovo. Bil je od l. 1870 deželni glavar ter iz deželne blagajnice potegnil 84000 fl. svoje sorodnike pa k mastnim službam spravil v deželnem odboru in štajerskeji hranilnici. Mož ni imel nikdar dobre besede za svoje rojake Slovence, vedno delal le za Nemce in za se. Ob konci svojega